

Innspill til Utdanningsstøtteutvalget

FFO og UngFunk viser til møte med utvalget 20.08.26 og ettersender et utdypende skriftlig innspill. Takk for møtet og for spørsmål vi får anledning til å svare på skriftlig.

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) er Norges største paraplyorganisasjon for personer med funksjonsnedsettelse, kronisk sykdom og deres pårørende. FFO har 92 medlemsorganisasjoner og representerer over 400 000 medlemmer. Unge funksjonshemmede er en paraplyorganisasjon for 38 medlemsorganisasjoner for ungdom med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom opp til 36 år, og representerer over 25 000 barn og unge. Gjennom vår brede og mangfoldige medlemssammensetning representerer vi studenter med ulike funksjonsnedsettelse og livssituasjoner. På vegne av disse ønsker vi å understreke betydningen av at ekstrastøtten til studenter med funksjonsnedsettelse i Lånekassen opprettholdes.

Ordningen bidrar til å utjevne forskjeller og sikre at studenter med funksjonsnedsettelse har reelle muligheter til å gjennomføre høyere utdanning. En svekkelse eller avvikling av ordningen vil kunne få store konsekvenser for både gjennomføring av utdanning, framtidig yrkesdeltakelse og økonomisk selvstendighet.

FFO og UngFunk syns det er veldig bra, og støtter, at utvalget i møtet ga uttrykk for at ordninger som særskilt ivaretar studiemulighetene til studenter med funksjonsnedsettelse skal beholdes.

Flere søker på og får tilleggsstipend

Vi ser på det som positivt at det er flere som søker og mottar tilleggsstipend, da det tyder på at flere med funksjonsnedsettelse tar del i høyere utdanning. En økning i bruk av tilleggsstipendet er naturlig når flere fullfører grunnskolen og videregående skole og derfor kan komme inn i høyere utdanning – dette er en ønsket utvikling.

Studenter med funksjonsnedsettelse har høyere levekostnader

Studenter med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom har ofte høyere levekostnader enn andre studenter. Ekstraavgiftene varierer mellom ulike grupper, men kan blant annet være knyttet til egenandeler på medisiner og helsetjenester, behandlingsutgifter, hjelpemidler, transport og kosthold på grunn av allergier og matintoleranser.

Dette er kostnader den enkelte studenten i liten grad kan påvirke eller velge bort. De kommer i tillegg til de ordinære levekostnadene som følger av det å være student.

I tillegg har personer med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom dårligere sosioøkonomisk status enn den øvrige befolkningen.¹ Det er derfor avgjørende for studentgruppen å ha et tilleggsstipend som kompenserer noe for de høyere levekostnadene.

¹ Bufdir (2025) [Økonomiske levekår for personer med funksjonsnedsettelse - en registerbasert kartlegging](#).

Studenter med funksjonsnedsettelse utfører usynlig arbeid

Mange studenter med funksjonsnedsettelse bruker betydelig tid og energi på oppgaver som andre studenter ikke trenger å forholde seg til, det er et usynlig arbeid for å få hverdagen og studiehverdagen til å gå opp.

Studiehverdagen innebærer ofte koordinering av tjenester og støtteordninger fra NAV, kommunale tjenester, spesialisthelsetjenesten, assistanseordninger og utdanningsinstitusjonen. Tilrettelegging ved universitet og høyskole følger sjelden studenten automatisk fra fag til fag eller semester til semester. Behov må ofte dokumenteres på nytt, vurderes på nytt og avklares på nytt mellom ulike fakulteter og undervisere. Hva slags type tilrettelegging som aksepteres eller gjennomføres varierer.

Dette skaper en administrativ belastning som tar tid, kapasitet og overskudd fra studiene. For mange studenter er ekstrastøtten nettopp viktig fordi den gir et økonomisk handlingsrom som kan kompensere for denne ekstra belastningen.

Mange studenter med funksjonsnedsettelse har ikke samme mulighet til å jobbe ved siden av studiene

For mange studenter utgjør deltidsarbeid og sommerjobber en viktig del av studentøkonomien. Dette er imidlertid ikke en mulighet alle har. Vi mener at selv om studiestøtten øker, vil det ikke være tilstrekkelig for å viske ut de sosioøkonomiske forskjellene mellom funksjonshemmede og befolkningen for øvrig.

Noen studenter med funksjonsnedsettelse har helsemessige begrensninger som gjør det vanskelig eller umulig å kombinere studier med arbeid. Det kan handle om redusert energinivå, smerter, behandlingsbehov eller psykiske helseutfordringer som gjør at all tilgjengelig kapasitet må brukes på utdanningen. Dersom man har overskudd burde man i likhet med studenter ellers ha mulighet til å bruke overskudd på å være sosial, delta i studentorganisasjoner og annen rekreasjonell aktivitet.

Samtidig viser forskning og erfaringer fra medlemsorganisasjonene våre at arbeidssøkere med funksjonsnedsettelse møter barrierer i arbeidsmarkedet. Mange opplever at de stiller bakerst i søkerkøen og at det er vanskeligere å få både deltidsstillinger og sommerjobber enn for andre studenter.

Når studenter med funksjonsnedsettelse har færre muligheter til å supplere studiestøtten med arbeidsinntekt, blir ekstrastøtten fra Lånekassen desto viktigere.

Barrierer i studiehverdagen gjør økonomisk trygghet avgjørende

Studenter med funksjonsnedsettelse møter ofte barrierer som andre studenter i liten grad trenger å forholde seg til.

Overgangen til høyere utdanning kan innebære at man samtidig må etablere seg i en ny kommune, finne tilgjengelig bolig, søke kommunale tjenester, etablere kontakt med fastlege og spesialisthelsetjeneste, samt sikre nødvendige tilretteleggingstiltak på studiestedet.

Mange av disse prosessene skjer samtidig og innenfor svært korte tidsfrister. For enkelte studenter blir belastningen så stor at de må takke nei til studieplass eller avbryte studiene.

I denne situasjonen er ekstrastøtten en viktig og lite byråkratisk ordning som gir nødvendig økonomisk trygghet og bidrar til at flere faktisk kan begynne på og fullføre høyere utdanning.

Høyere utdanning er et viktig virkemiddel for deltakelse i arbeidslivet

Personer med funksjonsnedsettelse møter fortsatt barrierer i arbeidslivet, både ved ansettelser og i arbeidsforhold. Flere studier har dokumentert diskriminering og lavere sannsynlighet for å bli innkalt til intervju eller få jobbtilbud sammenlignet med andre arbeidssøkere.

For mange studenter med funksjonsnedsettelse blir utdanning derfor et særlig viktig virkemiddel for å styrke sine muligheter i arbeidsmarkedet. Høy kompetanse kan bidra til å kompensere for barrierer og fordommer som fortsatt eksisterer.

Samtidig tilfører personer med funksjonsnedsettelse arbeidslivet verdifull kompetanse og erfaring. Mange har gjennom hele skoleløpet utviklet betydelig kompetanse innen koordinering, problemløsning, systemforståelse og håndtering av komplekse tjenester og støtteordninger. Dette er erfaringer som også har stor verdi i arbeidslivet.

Funksjonshemmede har større risiko for høy gjeldsbelastning

Det er flere forhold som tilsier at personer med funksjonsnedsettelse kan få en høyere gjeldsbelastning enn befolkningen for øvrig.

For det første bruker mange lengre tid på å fullføre utdanning. Dette kan skyldes manglende tilrettelegging, sykdomsperioder eller behov for redusert studieprogresjon. Enkelte opplever også å måtte avbryte eller bytte studieløp som følge av helseutfordringer eller utilstrekkelig tilrettelegging.

For det andre er det vanskeligere for mange personer med funksjonsnedsettelse å få innpass i arbeidslivet etter endt utdanning. Lavere yrkesdeltakelse og svakere tilknytning til arbeidsmarkedet innebærer også lavere inntektsgrunnlag for å håndtere studiegjeld.

Samtidig har mange studenter med funksjonsnedsettelse, som tidligere beskrevet, mindre mulighet til å redusere lånebehovet gjennom deltids- og sommerjobber under studiene.

Disse forholdene tilsier at det er rimelig å anta at studenter med funksjonsnedsettelse både kan få høyere studiegjeld og svakere forutsetninger for å betjene denne gjelden etter endt utdanning.

Refleksjoner rundt dagens innretning av ordningen

En av styrkene ved ekstrastøtten er at den er relativt enkel å forholde seg til og ikke påfører studentene unødvendig byråkrati. Dette er særlig viktig for en gruppe som allerede bruker mye tid og kapasitet på å koordinere helseoppfølging, tilrettelegging og ulike støtteordninger.

Samtidig vil vi oppfordre utvalget til å se nærmere på innretningen av kravet om at studenten ikke kan være i arbeid samtidig som ekstrastøtten mottas.

For mange studenter med funksjonsnedsettelse varierer funksjonsnivå, helse og kapasitet gjennom året. Noen kan ha perioder med betydelig redusert kapasitet, mens de i andre perioder har mulighet til å arbeide noe ved siden av studiene. Dette kan for eksempel gjelde utenfor

eksamensperioder, i perioder med mindre studiebelastning eller i deler av året hvor symptombelastningen er lavere på grunn av eksterne faktorer som følger av årstidene.

I dagens ordning vil all lønnet arbeidsdeltakelse føre til at studenten mister retten til ekstrastøtten. Vi mener derfor at utvalget bør vurdere om det er mulig å beholde ordningens enkle og lite byråkratiske karakter, samtidig som det åpnes for en begrenset form for arbeidsdeltakelse. Arbeidserfaring under studiene har stor verdi. Dette er særlig relevant fordi personer med funksjonsnedsettelse fortsatt møter større barrierer i arbeidsmarkedet enn andre. Tilleggsstipendiet vil i praksis forhindre studentene fra å kunne ha lønnet arbeid på CV-en på slutten av studietiden. For flere funksjonshemmede handler behovet for ekstrastipendiet primært om at man har ekstra levekostnader, ikke at man nødvendigvis ikke kan jobbe eller har arbeidsevne.

Andre støtteordninger

I møtet med utvalgsleder og sekretariatet ble det uttrykt et ønske om at FFO og UngFunk skulle peke på andre ordninger som kan være relevante i arbeidet med å styrke studenters mulighet til å gjennomføre høyere utdanning.

- Opplæringstiltak gjennom NAV
- Funksjonsassistanse
Ordningen vurderes også av BPA-utvalget.
- Arbeids- og utdanningsreiser
- Utdanning som arbeidsrettet tiltak

Relevante kilder

- Nova, Oslo Met (2021) [Disability Disadvantage: Experimental Evidence of Hiring Discrimination against Wheelchair Users](#)
- Bufdir (2025) [Økonomiske levekår for personer med funksjonsnedsettelse - en registerbasert kartlegging.](#)

Vennlig hilsen

Funksjonshemmedes fellesorganisasjon



Lilly Ann Elvestad
Generalsekretær FFO

Unge funksjonshemmede



Ø
Ingvild Østli
Generalsekretær UngFunk